ЖАЗЫЛЫМ БӨЛІГІНІҢ БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ (3 критерий)

2-тапсырма (*Берілген тақырып бойынша эссе жазу*)

Максималды балл: 30 балл

1-Критерий: Ойын жеткізу деңгейі	**Балл**
▪ берілген тақырыпты толық ашады ▪ тақырыптан ауытқымайды ▪ ойын еркін, жүйелі жеткізеді ▪ өзіндік көзқарасы айқын ▪ ойдың логикалық тізбегін сақтайды ▪ субьективті ұстанымын нақты деректерге сүйене отырып, дәлелдейді ▪ тақырыпқа сәйкес тезис ұсынып, аргументтер арқылы өте жақсы дәлелдейді. ▪ Эссе талаптары толық сақталады.	**10-9 балл**
▪ берілген тақырыптан ауытқымайды ▪ өзіндік көзқарасы бар ▪ мәселеге толық талдау жасаған, бірақ дәлелдері жеткіліксіз ▪ тақырыпқа сәйкес тезис ұсынып, аргументтер арқылы жақсы дәлелдейді.	**8-7 балл**
▪ берілген тақырыпты жалпылама береді ▪ ойын жартылай жеткізеді ▪ логикалық байланыс бар ▪ тақырып жартылай ашылғанда ▪ тезис ұсынады, аргументтері әлсіз	**6-5 балл**
▪ ойын мүлдем жеткізе алмайды ▪ тақырып ашылмайды ▪ эссе талаптары орындалмайды	**4-3 балл**
▪ тақырыптан ауытқыған ▪ ойы жүйесіз ▪ ештеңе жазбаған кезде	**2-0 балл**

2-Критерий: Сөздік қорды пайдалануы	**Балл**
▪ қазақ әдеби тілінің сөз байлығын еркін пайдаланады (250 сөз) ▪ ойын жеткізуде мақал-мәтелдерді, өлең жолдарынан үзінділерді, нақыл сөздер мен фразеологизмдерді, көріктеу құралдарын, образды сөздерді, дәйексөздерді ұтымды қолданады ▪ кәсіби сөздер мен термин сөздерді қолданады ▪ ой бірізділігін сақтау үшін сөз оралымдарын, қыстырма сөздерді орынды қолданады	**10-9 балл**
▪ қазақ әдеби тілінің сөз байлығын, сөз баламаларын орынды қолданады (150-200 сөз) ▪ ойын жеткізуде мақал-мәтелдерді, өлең жолдарынан	**8-7 балл**

үзінділерді, нақыл сөздер мен фразеологизмдерді, көріктеу құралдарын, образды сөздерді, дәйексөздерді қолданбайды ▪ сөздерді қайталаулар кездеседі	
▪ тиісті лексикалық минимумды орта деңгейде қолданады (150-100 сөз) ▪ сөз баламалары бар ▪ сөздерді жиі қайталайды ▪ кейбір өзге тілден енген сөздерді орынсыз қолданады	**6-5 балл**
▪ қазақ әдеби тілінің сөз байлығын мүлдем қолдана алмайды (90-50 сөз) ▪ сөздік қоры өте төмен ▪ ойын жекелеген сөздер арқылы ғана жеткізеді ▪ жай сөйлемдер арқылы жазады, көлемі сәйкес келмейді	**4-3 балл**
▪ байланыспаған сөздер тізбегі (40 сөзден төмен) ▪ сөздік қоры жоқ	**2-0 балл**

3-Критерий: Грамматикалық сауаттылығы *(орфографиялық, пунктуациялық және стилі)*	**Балл**
▪ грамматикалық құрылымды, тиісті сөздерді орынды қолданады ▪ сөздерді дұрыс тіркестіре алады ▪ күрделі құрылымдарды дұрыс құрастыра алады ▪ грамматикалық және пунктуациялық, стильдік қателер кездеседі (1-2)	**10-9 балл**
▪ грамматикалық құрылымды, тиісті сөздерді жеткілікті қолданады ▪ сөздерді дұрыс тіркестіре алады ▪ жай және құрмалас сөйлемдерді дұрыс құрастыра алады ▪ грамматикалық және пунктуациялық, стильдік қателер кездеседі (3-4)	**8-7 балл**
▪ грамматикалық құрылымды қолдануда, тиісті сөздерді байланыстыруда стильдік, пунктуациялық, қателіктер кездеседі (5-7) ▪ сөйлем мүшелерін дұрыс қолданбайды ▪ жай сөйлемдерді құрастыру кезінде қателіктер бар, ойын жеткізуде қарапайым тілдік бірліктермен ғана шектеледі	**6-5 балл**
▪ қарапайым грамматикалық құрылымдарды пайдалану кезінде көп қателіктер кездеседі ▪ грамматикалық, стильдік, пунктуациялық сауаты төмен ▪ 8-9 ауызекі сөйлеу стилінің элементтері кездеседі	**4-3 балл**
▪ грамматикалық құрылымдарды мүлдем пайдалана алмайды ▪ грамматикалық, стильдік, пунктуациялық сауаты өте төмен ▪ ойын жеткізуде сөз тіркестерімен шектеледі	**2-0 балл**